

Päiväys
17.6.2022

Diaarinumerot
20158/03.04.04.04.19/2020

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa ilmoitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

17.6.2022

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **24.6.2022**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 17.6.2022 nro 674/2022, valitus ympäristönsuojelulain mukaisessa ilmoitusasiassa, ympäristönsuojelulain 119 §:n mukainen ilmoitus koeluonteista toimintaa koskevasta ilmoituksesta, joka koskee lentotuhkan ikäännyttämistä tuhkan sulfaattipitoisuuksien vähentämiseksi, Hämeenlinna.

Ilmoituksen tekijä

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **17.6.2022 – 25.7.2022**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallintooikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **25.7.2022**.

17.06.2022

Dnro 20158/03.04.04.04.19/2020

Asia	Valitus ympäristönsuojelulain mukaisessa ilmoitusasiassa
Muutoksenhakija	Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Ilmoituksen tekijä	████████████████████

Päätös, johon on haettu muutosta

Hämeenlinnan kaupungin ympäristötarkastaja 8.9.2020 (1/4.9.2020)

Ympäristötarkastaja on hyväksynyt ██████████ ██████████:n ympäristönsuojelulain 119 §:n mukaisen ilmoituksen koeluonteisesta toiminnasta, joka koskee Vanajan voimalaitoksen lentotuhkan ikäännyttämistä Lusin kierrätyskeskuksessa Hattulan kunnassa. Toimintaa on harjoitettava ilmoituksessa esitetyn mukaisesti, ellei päätöksessä annetuista määräyksistä muuta johdu.

Päätöksessä annetut määräykset kuuluvat seuraavasti:

Yleiset määräykset

1. Alueella saa koetoiminta-aikana 1.7.2020–1.7.2021 ikäännyttää lentotuhkaa (10 01 03) yhteensä 3 500 tonnia. Kyseinen määrä tulee sisältyä ██████████ ██████████:n ympäristöluvan (ympäristöjohtajan päätös Nro 28/19.12.2018) lupamääräyksessä 1 esitettyyn lentotuhkan vuosittaiseen vastaanottomäärään.

Tuhkan ikäännyttämiseen liittyvässä toiminnassa on noudatettava ██████████ ympäristöluvan ehtoja (ympäristöjohtajan päätös 28/19.12.2018) siltä osin kuin se ei liity vastaanotetun ikäännyttävän lentotuhkan laatuun.

2. Koeluonteiselle toiminnalle on nimettävä vastaava hoitaja, joka vastaa toiminnasta ja päästöjen tarkkailusta. Vastavan hoitajan nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava kirjallisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yhteystiedot tulee ilmoittaa myös vastaavan hoitajan vaihtuessa.

3. Koeluonteisen toiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta tulee ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

4. Toiminnasta ei saa aiheutua pölyhaittaa tai muita päästöjä ympäristöön. Tuhkakasoja on tarvittaessa kastettava tai ehkäistävä pölyäminen muulla tavoin. Tuhkat on varastoitava peitettyinä, mikäli pölyämistä ei voida muulla tavoin ehkäistä.

Tuhkan leviäminen toiminta-alueelta ajoneuvojen renkaiden mukana tulee estää.

5. Lentotuhkan ikäännyttäminen tulee tehdä selkeästi merkityllä alueella kenttärakenteen päällä.

6. Koeluonteinen toiminta on järjestettävä siten, ettei mahdollisissa poikkeuksellisissa tilanteissa aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai muuta ympäristö- tai terveyshaittaa.

Ympäristövahingon tapahtuessa tai sen vaaran uhatessa toiminnanharjoittajan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten vähentämiseksi tai poistamiseksi sekä poikkeuksellisen tilanteen uusiutumisen ehkäisemiseksi.

Poikkeuksellisista tilanteista on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja alueelliselle pelastuslaitokselle.

7. Mikäli lentotuhkan ikäännyttämisessä ei onnistuta saavuttamaan MARA-asetuksen mukaisia laatuvaatimuksia koetoiminta-aikana, alueelle tuotu tuhka tulee luovuttaa toimijalle, jolla on jätelain 29 §:n mukainen oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä.

Tarkkailu ja raportointi

8. Ikäännyttävästä lentotuhkasta tulee kuukausittain seurata kokoomanäytteenä sulfaattipitoisuus, metallit ja pH:n muutokset. Kahdesta asemapiirroksen merkitystä ojavesipisteestä tulee seurata kuukausittain sulfaatti, metallit, pH ja kiintoaine.

Alueelle tulee asentaa pohjavesiputki pohjavesitarkkailun järjestämiseksi. Pohjavesitarkkailu voidaan yhdistää [REDACTED] ympäristöluvan määräyksessä 19 esitettyyn pohjavesitarkkailuun kuitenkin siten, että kerran kolmessa vuodessa tarkoitettu laajempi tarkkailu tehdään myös koetoiminta-aikana.

Pohjavesinäytteistä tulee koetoiminnan alkaessa ja päättyessä analysoida mineraaliöljyt (C₁₀–C₄₀), kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}), pH, sameus, väri ja sähkönjohtavuus. Samoin pohjavedestä tulee analysoida antimoni, arseeni, barium, kadmium, kromi, kupari, lyijy, molybdeeni, nikkeli, seleeni, sinkki ja vanadiini sekä kloridi, fluoridi, sulfaatti ja PAH-yhdisteet.

9. Koetoiminnasta on pidettävä kirjaa ja laadittava loppuraportti. Loppuraportti tulee toimittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään kahden kuukauden kuluttua toiminnan lopettamisen jälkeen.

Loppuraportissa tulee esittää ainakin seuraavat tiedot:

- tiedot koeluonteisen toiminnan toteuttamisesta
- vastaanotettujen lentotuhkien määrä ja laatu sekä ikäännyttämisessä käytetystä muusta materiaalista
- tarkkailutulokset (tuhka, hulevesi, pohjavesi)
- poikkeus- ja häiriötilanteet
- johtopäätökset lentotuhkan ikäännyttämisestä
- mahdolliset jatkotoimenpiteet.

Ympäristötarkastaja on perustellut ratkaisuaan seuraavasti:

Kyseessä on koeluonteinen lyhytaikainen toiminta, jonka tarkoituksena on ikäännyttää lentotuhkaa laitos- tai ammattimaisesti tuhkan käyttökelpoisuuden selvittämiseksi. Ikäännyttämisen tarkoituksena on vähentää tuhkan sulfaattipitoisuutta siten, että pitoisuudet täyttävät eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen (843/2017, MARA-asetus) laatuvaatimukset käyttökohteen mukaan. Toiminta ei kokeiluvaiheessa tarvitse ympäristölupaa.

Viranomaisen on 119 §:ssä tarkoitetun koeluonteista toimintaa koskevan ilmoituksen johdosta annettava päätös. Päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan järjestämiseen liittyvien jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Päätöksessä voidaan lisäksi antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille.

Kun toimintaa harjoitetaan ilmoituksen mukaisesti ja noudatetaan päätöksessä annettuja koeluonteista toimintaa koskevia määräyksiä, toiminnasta ei aiheudu ympäristön pilaantumista ja jätelain mukaiset velvollisuudet täyttyvät.

██████████ ympäristöluvassa on asetettu jätteen käsittelyn vakuus. Koeluonteinen toiminta tapahtuu samalla alueella ja saman toiminnanharjoittajan nimissä. Koeluonteiseen toimintaan ei ole vaadittu jätelain 59 §:n mukaista vakuutta ottaen huomioon toiminnan sijainti ja toiminnan kesto.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (jäljempänä Hämeen ELY-keskus) on vaatinut, että hallinto-oikeus kumoaa ympäristötarkastajan päätöksen ja kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Esitetty toiminta ei täytä ympäristönsuojelulain 31 §:ssä koetoiminnalta edellytetyjä vaatimuksia. Koetoimintapäätös koskee tuhkan ikäännyttämistä, joka on sinänsä vakiintunut tuhkan haitta-aineiden liukoisuuksien pienentämiseksi tehtävä toimi, eikä kyseessä näin ollen ole ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu kokeellinen tekniikka. Päätöksessä kuvattua tuhkan ikäännyttämistä ei voida pitää uutena tekniikkana tai menetelmänä eikä esitettyä koejärjestelyä sellaisena, että siinä voitaisiin luotettavasti selvittää jätteen laitos- tai ammattimaisen toiminnan vaikutusta tai käyttökelpoisuutta. Sen lisäksi ympäristötarkastajan päätökseen sisältyvillä määräyksillä ei ole rajoitettu toimintaa siten, että ympäristön pilaantumisvaara pystyttäisiin ehkäisemään.

██████████ on Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämä jätteiden käsittelyä koskeva ympäristölupa. Ympäristöluvan määräyksen 1 mukaan alueelle saa vastaanottaa 8 000 tonnia lentotuhkaa (10 01 03) vuodessa. Lentotuhkan tulee täyttää eräiden jätteiden hyödyntämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (843/2017, MARA-asetus) liitteen 2 mukaiset vaatimukset.

Koetoiminnassa vastaanotettavan ikäännyttävän lentotuhkan laatu ei vastaa ympäristöluvassa esitettyä lentotuhkan laatuvaatimusta sulfaatin osalta. Ikäännyttämisellä pyritään laatuvaatimuksen täyttymiseen. Tuhkanäytteiden sulfaattipitoisuudet ovat olleet niin korkeita, etteivät ne ole täyttäneet tavanomaisen jätteen kaatopaikkasijoittamiselle asetettuja pitoisuusvaatimuksia.

Ikäännyttäminen tehdään taivasalla alttiina säämuutoksille. Olosuhteet eivät siis ole vakioidut, mitä koetoiminnalta tulee edellyttää. Luvan mukaisella koetoimintajärjestelyllä ei pystytä selvittämään luotettavasti, miten juuri ikäännyttäminen alentaa sulfaatin liukoisuutta. Sademäärä ja lämpötilan vaihtelu vaikuttavat sulfaatin liukoisuuteen, joka voi varsinkin alkuvaiheessa olla voimakasta. Koska sulfaatti on tuhkassa ilmeisesti helposti liukenevassa muodossa, se todennäköisesti huuhtoutuisi avoautoista sadeveden mukana maaperään ja ojiin. Asiakirjoissa ei ole selvitystä, että koetoimintakenttä olisi rakenteeltaan tiivis ja että hulevedet johdettaisiin ja käsiteltäisiin hallitusti. Päätöksessä ei näin ollen ole annettu maaperän, pohjaveden ja pintavesien pilaantumisen ehkäisemiseksi riittäviä määräyksiä ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla.

Päätöksen täytäntöönpano tulee kieltää, koska kyse ei ole ympäristönsuojelulaissa tarkoitettusta koetoiminnasta. Toiminta saattaa aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

██████████ on varattu tilaisuus vastineen antamiseen täytäntöönpanon kieltämisestä koskevasta vaatimuksesta. Yhtiö on vastineessaan vaatinut, että Hämeen ELY-keskuksen valitus hylätään kokonaisuudessaan ja esittänyt muun ohella, että kyseessä on Loimua Oy:n Vanajan voimalaitoksen

uuden kattilan ja uuden polttoainesuhteen vaikutusten selvittäminen lentotuhkan laatuun ja laadun pysyvyyteen määräaikaisin koejärjestelyin. Vanajan voimalaitoksella siirrytään uudessa kattilalaitoksessa entistä enemmän turpeesta puuperäiseen polttoaineeseen, mikä on aiheuttanut paitsi lämmöntuotannon ajamista uudella tavalla, mutta myös tuottanut polttojäännöksenä aiemmasta laadullisesti poikkeavaa lentotuhkaa. Ennen koejärjestelyä Vanajan voimalaitoksen lentotuhkan käyttäytymistä ikäännyttämisprosessissa ei tunneta.

MARA-asetus ei edellytä tiivisrakennetta hyödynnettävän lentotuhkan päälle. Mahdollinen liukoinen sulfaatti ei kulkeudu pohjaveteen tai ojavesiin. Pohjaveden ja ojavesien tarkkailutulosten perusteella sulfaattipitoisuus ei koetoiminnastakaan johtuen ole kohonnut ojavesissä, eikä pohjavedessä.

Hämeenlinnan kaupungin ympäristötarkastaja on lausuntonaan esittänyt, että koetoiminta on tapahtunut Lusin kierrätyskeskuksen alueella, jolla on jätteen käsittelyä koskeva ympäristölupa ja jota toiminnanharjoittajan tulee noudattaa myös koetoiminnan aikana. Koetoimintaa koskevan päätöksen lupamääräyksessä 1 on viitattu voimassa olevaan [REDACTED]:n ympäristölupaan, jossa on annettu määräyksiä muun muassa maaperän, pohjaveden ja pintavesien pilaantumisen ehkäisemiseksi. Kaikkia lupamääräyksiä ei ole kirjoitettu koetoimintapäätökseen.

Varsinaista lausuntopyyntöä koetoimintailmoituksesta ei Hämeen ELY-keskukseen ole tehty. Ympäristötarkastaja on ennen päätöksen tekemistä keskustellut puhelimitse koetoimintailmoituksesta ympäristövalvontapäällikön kanssa ja lähettänyt sähköpostilla 5.6.2020 hänelle ilmoituksen koeluonteisesta toiminnasta liitteineen mahdollista kommentointia varten. Ilmoitusta ei tässä vaiheessa kommentoitu.

Raportti koeluonteisesta toiminnasta toimitettiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 2.7.2021. Loimua Oy:n Vanajan voimalaitoksen lentotuhkan ikäännyttäminen onnistui hyvin, eikä siitä ole osoitettavissa aiheutuneen oja- ja pohjaveden pilaantumista. Ikäännytetyn lentotuhkan laatu täytti MARA-asetuksen (843/2017) liitteen 2 taulukossa 1 esitetyn päällystetyn kenttärakenteen laatuvaatimukset.

[REDACTED] on vastineenaan pyytänyt, että yhtiön aiemmin toimittama vastine otetaan huomioon asiaa ratkaistaessa. Ikäännyttämisen onnistuminen ei ole ollut ennakoitavissa ilman tehtyä ympäristönsuojelulain mukaista koetoimintaa. Koetoiminta on onnistunut hyvin, eikä koetoiminnasta ole osoitettavissa aiheutuneen ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Hämeen ELY-keskus on vastaselityksensä esittänyt muun muassa, että koetoimintaraportista ilmenee, että pohjavesiputki PVP1:stä otettujen pohjavesinäytteiden perusteella pohjaveden sulfaattipitoisuus on noussut koetoiminnan aikana ja pohjavedessä on ollut outoa vierasta hajua. Koetoiminnan aikana pohjavedestä on mitattu pohjaveden ympäristölaatunormit ylittäviä pitoisuuksia esimerkiksi kromia, nikkeliä, lyijyä ja sinkkiä. Näitä metalleja on koetoimintaraportin mukaan myös ollut

ikäännytettävässä tuhassa. Tuhkan ikäännyttäminen on näin ollen saattanut aiheuttaa pohjaveden laadun heikkenemistä havaintoputkessa PVP1.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Lausuminen valituksesta hulevesien vaikutusten vähentämistä koskevan vaatimuksen osalta raukeaa ja muilta osin hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus hylkää päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentin mukaan ympäristölupaa ei tarvita koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Tällaisesta toiminnasta tehtävästä ilmoituksesta säädetään 119 §:ssä.

Ympäristönsuojelulain 31 §:n 2 momentin mukaan, jos koeluonteisesta toiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, toimintaan on kuitenkin oltava ympäristölupa.

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on oltava: 1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta; 2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua noron pilaantumista; 3) toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Ympäristönsuojelulain 119 §:n mukaan edellä 31 §:ssä tarkoitettua koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus sähköisesti lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi jättää ilmoituksen paperisena.

Ympäristönsuojelulain 122 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on 119 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen johdosta annettava päätös. Päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan järjestämiseen liittyvien jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Päätöksessä voidaan lisäksi antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille.

Asiassa saatu selvitys

Ympäristötarkastaja on hyväksynyt [REDACTED]:n ympäristönsuojelulain 119 §:n mukaisen ilmoituksen koeluonteisesta toiminnasta, joka koskee Loimua Oy:n Vanajan voimalaitoksen lentotuhkan ikäännyttämistä Lusin kierrätyskeskuksessa. Alueella koetoiminta-aikana vastaanotettava ja ikäännyttämällä käsiteltävä jätemäärä on yhteensä enintään 3 500 tonnia. Koeluonteisen toiminnan kesto on hakemuksen mukaan 1.7.2020–1.7.2021.

Koetoimintailmoituksen selostusosan mukaan [REDACTED]:n kierrätyskeskus ja terminaali-alue sijaitsee Hattulan kunnassa Lusin kylässä tilalla Terminaali 82-446-1-210. Tilan kokonaispinta-ala on 10,00 hehtaaria, mistä kierrätyskeskuksen toimintaan varattu suunnittelualueen pinta-ala on 8,8 hehtaaria.

[REDACTED]:llä on Hämeenlinnan kaupungin ympäristöjohtajan 27.12.2018 myöntämä jätteiden käsittelyä Lusin kierrätyskeskuksessa koskeva voimassa oleva ympäristölupa numero 28/19.12.2018. Koetoiminta-aikana vastaanotettava lentotuhka sisältyy Lusin kierrätyskeskuksen ympäristölupapäätöksen 8 000 tonnin vuotuisen lentotuhkamäärään.

Vanajan voimalaitoksen polttoprosessiin tehdyt muutokset ovat aiheuttaneet muutoksia lentotuhkan laadussa. Laitoksella on uusi kattila ja turpeen osuus polttoaineena on merkittävästi pienentynyt. Muutosten jälkeen lentotuhkan laatu ei täytä MARA-asetuksen päällystetyn rakenteen vaatimuksia sulfaatin osalta. Sulfaatin suurin sallittu pitoisuus päällystetyssä rakenteessa (väylä) on 18 000 ppm, kun Vanajan voimalaitoksen tuhkassa pitoisuus on ollut 24 000 ppm. Ikäännyttämisellä pyritään laskemaan kyseessä olevan voimalaitoksen tuottaman lentotuhkan sulfaattipitoisuuksia. Lisäksi tarkoituksena on ollut kokeilla lentotuhkan aktiivointia betonimurskeella, mutta tästä on koetoimintailmoituksen täydennyksessä luovuttu ja esitetty, että ikäännyttämisessä voidaan kokeilla muuta kalkkipohjaista materiaalia.

Lusin kierrätyskeskuksen rakentamisessa on ympäristöluvalla ollut mahdollisuus hyödyntää Vanajan voimalaitoksen lento- ja pohjatuhkia, mutta tuhkien on täytettävä MARA-asetuksen vaatimukset. Vanajan voimalaitoksella ei ole ympäristölupaa, eikä tilaa kokeilla lentotuhkan ikäännyttämistä.

Lentotuhkan vastaanotossa ja koetoiminnassa noudatetaan Lusin kierrätyskeskuksen ympäristöluvan määräyksiä. Lentotuhkaa syntyy voimalaitoksella ympäri vuoden, mutta suurin osa lämmityskaudella syys-huhtikuussa. Tuhka siirretään poltosta siiloon kuljettimilla, joista se lastataan kuorma-autoihin ja toimitetaan Lusin kierrätyskeskukseen. Tuhkaa vastaanotetaan noin 1–2 päivän kuormaväleillä lämmityskaudella ja muulloin noin kuorma viikossa.

Lentotuhka varastoidaan ja ikäännytetään asemapiirroksen merkityllä 4 350 m²:n alueella Lusin kierrätyskeskuksen alueen itäosassa kenttärakenteen päällä. Kentän pintaan rakennetaan kantava kerros betonimurskeesta.

Lentotuhka ikäännytetään vähintään kolmessa aumassa first in-first out -periaatteella, jolloin aiemmin vastaanotettuja tuhkia ei sekoiteta jo ikäännyttämisprosessissa oleviin tuhkiin. Lentotuhkaa käännellään kaivinkoneella ja/tai pyöräkuormaajalla ikäännyttämisen yhteydessä. Aumoja ei ilmoituksen mukaan peitetä. Alueelta johdetaan sade- ja sulamisvedet pintavaluntana tasausaltaan kautta ojastoon. Tasausallas puhdistetaan koneellisesti tarvittaessa. Koetoiminta-alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Lentotuhkasta seurataan kuukausittain kokoomanäytteenä sulfaattipitoisuuden, metallien ja pH:n muutokset. Kokoomanäytteet otetaan aumakohtaisesti ja näytteet analysoidaan akkreditoitussa laboratoriossa. Koetoiminnan päättyessä tai sulfaattipitoisuuden laskiessa hyötykäyttövaatimukset täyttävälle tasolle lentotuhkasta otetaan kokoomanäyte hyötykäyttökelpoisuuden selvittämiseksi. Tällöin selvitetään myös ikäännyttämisen vaikutus metallien liukoisuuksiin ja kokonaispitoisuuksiin.

Hulevesien seurannalla selvitetään muutokset hulevesien laadussa koetoiminnan aikana. Hulevesien seuranta järjestetään asemapiirroksen merkityiltä kahdelta kohdalta ojan ala- ja yläjuoksulta. Ensimmäiset ojavesinäytteet otetaan ennen koetoiminnan aloittamista ja seurantaa jatketaan kuukausittain koetoiminnan keston ajan. Ojavesistä tutkitaan sulfaatti, metallit, pH ja kiintoaine. Alueen reunaan asennetaan pohjavesiputki pohjavesitarkkailun järjestämiseksi.

Koetoimintajakson jälkeen toiminnasta on tehty raportti 2.7.2021, jossa on todettu muun muassa, että tehtyjen vesinäytetulosten perusteella ei voitu osoittaa, että ikäännyttämisestä olisi aiheutunut oja tai pohjavesissä haitallisia muutoksia. Alueen maa- ja kallioperästä johtuen alueella ei kerry merkittäviä määriä pohjavettä ja pohjaveden tarkkailussa on jo aiemmin todettu haasteita. Pohjavettä on pääasiassa ohuessa moreenikerroksessa kallion ja savipinnan päällä ja siksi pohjavesi vastaa pitkälti ympäröivän suon ojavettä laadultaan. Ojavesipiste 1 sijaitsi hankealueen ulkopuolella, ojan yläjuoksulla ennen ikäännyttämiskenttää. Ojavesipiste 2 sijaitsi ikäännyttämiskentästä katsoen ojaston alajuoksulla.

Loimua Oy:n Vanajan voimalaitoksen lentotuhkan ikäännyttämisestä ei ole osoitettavissa aiheutuneen oja- tai pohjaveden pilaantumista. Aumojen jäätyminen haittasi osaltaan aumojen käsittelyä talviaikaan.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Asiassa on Hämeen ELY-keskuksen valituksesta ratkaistavana, täyttääkö toiminta ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentin mukaiset vaatimukset koeluonteisesta toiminnasta. Lisäksi on ratkaistavana, onko

ympäristötarkastajan päätöksessä annettu riittävät määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Ympäristönsuojelulain 31 §:ssä on säädetty poikkeuksesta luvanvaraisuuteen toiminnan koeluonteisuuden perusteella. Koeluonteinen toiminta ei saa aiheuttaa ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaista ympäristöhaittaa.

Kyseessä on Vanajan voimalaitoksen tuottaman lentotuhkan ikäännyttämistä koskeva lyhytaikainen toiminta, jonka tarkoituksena on ollut selvittää käsittelyn vaikutus tuhkan sulfaattipitoisuuteen ja siten tuhkan hyödyntämiskelpoisuuteen maarakentamisessa. Ikäännyttäminen on sinänsä vakiintunut tuhkan haitta-aineiden liukoisuuksien pienentämiseen tähtäävä toimi, joten tekniikkana sitä ei ole pidettävä kokeellisena. Hankkeessa on kuitenkin kokeiltu ikäännyttämistä Loimua Oy:n Vanajan voimalaitoksen uudeltaisista polttoprosesseista ja uudeltaisista polttoaineseoksista syntyviin tuhkiin. Koejärjestelyissä on ollut tiettyjä puutteita, kuten peittämättömistä aumoista mahdollisesti tapahtuvan huuhtoutumisen vaikutuksen erottaminen ikääntymisen vaikutuksesta. Kun kuitenkin puuperäisen polttoaineen osuus voimalaitoksella on lisääntynyt ja turpeen vähentynyt, toiminnanharjoittajalla on ollut perusteet olettaa, että ikäännyttäminen olisi käyttökelpoinen menetelmä sulfaattipitoisuuden ja eräiden metallien liukoisuuden alentamiseksi. Ikäännyttämisen vaikutus haitta-aineiden liukoisuuksiin riippuu merkittävästi ikäännyttävästä tuhkasta, ja voimalaitosten välillä tässä on suuria eroja. Siten menetelmän toimivuudesta juuri Vanajan voimalaitoksen tuhkiin ei ole ollut varmuutta. Hallinto-oikeus katsoo, että kyseessä on ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentin mukainen koeluonteinen toiminta, jonka tarkoituksena on ollut selvittää jätteen laitos- tai ammattimaisen toiminnan käyttökelpoisuutta kenttäolosuhteissa.

Koetoimintailmoituksessa ei ole esitystä pölynhallinnasta tai ikäännyttämisen prosessinhallintaan liittyvästä kosteuden ylläpitämisestä. Ilmoituksessa on kuitenkin mainittu, että koetoiminnassa ei käsitellä vettä, mutta aumoja ei peitetä. Siten sadeveden on ollut tarkoitus päästä aumoihin.

Valituksenalaisessa päätöksessä on määrätty, että toiminnasta ei saa aiheutua pölyhaittaa tai muita päästöjä ympäristöön. Tuhkakasoja on määräyksen mukaan tullut myös kastella tai pölyäminen on tullut ehkäistä muulla tavoin. Edelleen, tuhkat on määrätty varastoitaviksi peitettyinä, mikäli pölyämistä ei ole voitu muulla tavoin ehkäistä. Hallinto-oikeus katsoo, että pölyäminen on viranomaisen päätöksessä riittävän yksilöidysti kielletty, ottaen huomioon, että kyse on ollut ajallisesti rajatusta koetoiminnasta. Siten määräyksen mukaisesti toimittaessa pölyämisestä ei ole aiheutunut vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Ikäännyttävästä lentotuhkasta on tullut kuukausittain seurata kokoomanäytteenä sulfaattipitoisuus, metallit ja pH:n muutokset. Kahdesta asemapiirroksen merkitystä ojavesipisteestä on tullut seurata kuukausittain sulfaatti, metallit, pH ja kiintoaine. Alueelle on tullut asentaa pohjavesiputki pohjavesitarkkailun järjestämiseksi. Hulevesien seuranta on järjestetty ala- ja yläjuoksulta. Ensimmäiset ojavesinäytteet on tullut ottaa ennen koetoiminnan aloittamista ja seurantaa jatketaan kuukausittain koetoiminnan keston ajan.

Ojavesistä on tutkittu sulfaatti, metallit ja pH. Hallinto-oikeus katsoo, että tarkkailutulosten perusteella selviä vaikutuksia pinta- tai pohjavesiin ei voida osoittaa aiheutuneen. Pohjavesitarkkailu ylipäättään on ollut haasteellista pohjaveden vähäisen määrän ja läheisen suon vaikutuksen vuoksi. Pintavedenkään osalta selvää koetoiminnan vaikutusta ei ole havaittavissa, erityisesti ottaen huomioon, että yksittäisiä korkeita arvoja on esiintynyt jo ennen koetoiminnan aloittamista, ja että myös ympäristöluvan mukaisesta toiminnasta on voinut päästä haitta-aineita vesiin. Hallinto-oikeus katsoo kuitenkin, että päätöksessä olisi tullut määrätä vesitiiviistä pinnoitteesta ja hulevesien käsittelystä lentotuhkan ikäännyttämiseen käytetyllä kenttärakenteella, jotta toiminnasta ei ennakolta arvioitunakaan olisi saattanut aiheutua ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettua seurausta. Tarkkailulla täydennettynä menettely olisi myös saattanut mahdollistaa koejärjestelyn vakioinnin siten, että ikäännyttämisen vaikutus haitta-aineiden pitoisuuksiin ja liukoisuuksiin olisi ollut paremmin todennettavissa. Kun kuitenkin toiminta on päättynyt, enempi lausuminen tältä osin valituksesta raukeaa. Muilta osin hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Kun toiminta, jota ilmoitus on koskenut, on päättynyt, enemmän lausunnon antaminen täytäntöönpanon kieltämistä koskevasta vaatimuksesta raukeaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Hattulan kunnanhallituksen ja Hämeenlinnan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **25.7.2022**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janne Marttila ja Tanja Fagerhed sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Petri Hiltunen.

Esittelijä Ruusu Nyqvist

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,
Ympäristö ja luonnonvarat, maksutta

Jäljennös maksutta

Asiamies: [REDACTED], Insinööritoimisto [REDACTED]

Hämeenlinnan kaupungin ympäristötarkastaja

Hattulan kunta

Hämeenlinnan kaupunki

Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>